

5. 10 Občanská výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Občanská výchova je integrovaným vyučovacím předmětem. Jeho cíle, zaměření a vzdělávací obsah vycházejí ze vzdělávacích oborů RVP ZV Výchova k občanství a Výchova ke zdraví. Filozofie integrovaného vyučovacího předmětu Občanská výchova vychází z myšlenky, že zdravý životní styl, život v rodině a život ve společnosti jsou vzájemně úzce propojeny. Cílem vyučovacího předmětu je vychovávat mladého člověka ke zdravému životnímu stylu, připravovat ho na život ve své budoucí rodině a na plnohodnotný život v moderní demokratické společnosti.

Občanská výchova se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáka v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Připravuje žáky řešit některé problémy související se zakládáním a vedením vlastní domácnosti. Otevírá cestu realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, činnostmi důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jednotlivce do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, usiluje o vytvoření a upevnění jejich osobní i občanské odpovědnosti a motivuje je k aktivní účasti na životě v demokratické společnosti.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Občanská výchova je povinným vyučovacím předmětem pro žáky gymnázia v primě, sekundě, tercii a kvartě. Navazuje na základy (dovednosti a vědomosti, postoje), které žáci získali v prvouce, vlastivědě a přírodovědě v 1. - 5. ročníku ZŠ. Vyučuje se v hodinové dotaci v primě a sekundě a v dvouhodinové dotaci v tercii a kvartě.

Ročník	1	2	3	4
Počet hodin	1	1	2	2

Výuka je organizována zpravidla v budově školy. Filmová, divadelní představení, besedy, exkurze apod. se realizují mimo budovu u pořádajících organizací.

Do předmětu Občanská výchova bude v třetím a čtvrtém ročníku zařazeno i téma – Člověk a svět práce.

Výuka předmětu Občanská výchova směřuje k

- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- vnímání pocitu sounáležitosti s vlastní rodinou, i společenstvím v nejbližším okolí i s lidmi, se kterými se žáci náhodně setkají
- úctě k sobě, svému partnerovi, své rodině, vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům, k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU a ve světě
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etnických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života

- k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- rozpoznání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití. Ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv
- přípravě žáka na život v Evropě, s Evropou, pro Evropu (vytvoření vědomí evropské soudržnosti)
- příprava na život v současném (jedinečném, mnohotvárném, globalizovaném) světě
- aktivního využívání cizího jazyka a různých informačních technologií při vyhledávání, výběru a zpracování informací

Kompetence k učení

vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

- Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich „budoucnost“ – připravujeme je na celoživotní učení.
- Vedeme žáky a rodiče k tomu, že důležitější jsou získané dovednosti a znalosti, než známka na vysvědčení.
- Na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení.
- Podporujeme samostatnost a tvořivost.
- Podporujeme různě přijatelné způsoby dosažení cíle.
- Učíme žáky používat metodu „time managementu“ a „selfmanagementu.“
- Ve výuce učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu.
- Na počátku hodiny vždy žáky seznámíme s cílem hodiny a na konci vždy s žáky zhodnotíme jeho dosažení.
- Uplatňujeme individuální přístup k žákovi, výsledky posuzujeme vždy z pohledu „přidané hodnoty.“
- Motivujeme k učení .
- Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.

Kompetence k řešení problémů

podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

- Učíme žáky nebát se problémů.
- Vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problém řešit.
- Na modelových příkladech ve svých předmětech naučíme žáky algoritmu řešení problémů.
- Podporujeme originální (netradiční) způsoby řešení problémů.
- Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.
- Podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů.
- Při řešení problémů učíme žáky používat metodu „SWOT analýza“ a metodu „brainstormingu.“
- V rámci předmětu učíme, jak některým problémům předcházet.
- Ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.

Kompetence sociální a personální

rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

- Podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování.

- Učíme žáka pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci týmu, svoji práci v týmu i práci ostatních členů týmu.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze naplňovat osobní i společné cíle.
- Podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů.
- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Ve výuce podporujeme koedukovanou výchovu dětí.
- Průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě, skupině.
- Učíme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky.
- Důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se žáci sami podíleli.

Kompetence občanské

Vychovávat žáky jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí, jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích.

- Netolerujeme sociálně patologické projevy chování (drogy, šikana, kriminalita mládeže)
- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvohilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
- Netolerujeme nekamarádké chování a odmítnutí požadované pomoci.
- Netolerujeme žádnou podobu (aktivní, pasivní, otevřenou, skrytou) podpory výše uvedených negativních jevů.
- Důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy.
- Vedeme žáky k sebeúctě a k úctě a k úctě k druhým lidem.
- Na konkrétních modelových příkladech demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí.
- Neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření.
- Využíváme pomoci a zkušeností odborníků – výchovných poradců, PPP, OPD, Policie ČR.
- Při kázeňských problémech žáků se vždy snažíme zachytit jejich motiv (příčinu).
- Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k ochraně životního prostředí.
- Nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity (kulturní, sportovní, rekreační apod.) jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům.
- V hodnocení žáků uplatňujeme prvky pozitivní motivace.

Kompetence pracovní

Vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání.

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou práci netrestáme, kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Důsledně žáky vedeme k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností a závazků.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi – cíleně ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich povolání a o volbě vhodného dalšího studia.
- Cíleně posilujeme (motivujeme) žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného dalšího studia (budoucího povolání).

- Seznamujeme žáky s podmínkami a možnostmi jejich pracovního uplatnění v rámci Evropské unie.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- 1.1. objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání
- 1.2. rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
- 1.3. zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje
- 1.4. zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají
- 1.5. kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí
- 1.6. zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení
- 1.7. uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem
- 1.8. objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
- 1.9. rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
- 1.10. posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci

ČLOVĚK JAKO JEDINEC

Očekávané výstupy

žák

- 2.1. objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
- 2.2. posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek
- 2.3. rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
- 2.4. popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru

STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

Očekávané výstupy

žák

- 3.1. rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady
- 3.2. objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání
- 3.3. dodržuje zásady hospodárnosti, popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi a se svým i svěřeným majetkem, vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi
- 3.4. vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí
- 3.5. rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané
- 3.6. rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti

- 3.7. na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu

STÁT A PRÁVO

Očekávané výstupy

žák

- 4.1. rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky
- 4.2. rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu
- 4.3. objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů
- 4.4. vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů
- 4.5. přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod
- 4.6. objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství
- 4.7. provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci
- 4.8. dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování
- 4.9. rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů
- 4.10. rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT

Očekávané výstupy

žák

- 5.1. popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování
- 5.2. uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy
- 5.3. uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory
- 5.4. uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva
- 5.5. objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni - v obci, regionu
- 5.6. uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání

SVĚT PRÁCE

Očekávané výstupy

žák

1. orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
2. posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy
3. využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání
4. prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce

Občanská výchova - prima

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<ul style="list-style-type: none"> - objasní význam pojmů: občan, občanství, národnost - vyrobí kalendář - uvede několik příkladů, jak je život lidí pevně spojen s přírodními cykly - vysvětlí členění kalendáře - sestaví režim dne - uvede příklady vhodně a nevhodně užitého volného času - vysvětlí postavení rodiny v dnešní společnosti - vysvětlí pojem náhradní rodinná výchova nezletilých dětí, vyjmenuje formy, jakými je v ČR realizována - vyjmenuje funkce rodiny a uvede, jak tyto funkce bude ve své budoucí rodině naplňovat - pomocí učitele se bude podílet na konkrétní pomoci dítěti v projektu Adopce na dálku - vymezí role členů rodiny - uvede, které osobní údaje jsou „pod ochrannou“ zákona o ochraně osobních údajů a jak s nimi nakládá - popíše místo, kde žije - vysvětlí podíl občana na životě své obce, státní správy, samosprávy - na konkrétních modelových situacích vyřeší ve spolupráci se spolužáky problémové záležitosti obce 	<p>Úvod k výuce občanské výchovy</p> <p>Člověk v rytmu času</p> <ul style="list-style-type: none"> - cyklus přírody - člověk- součást přírody - denní rytmus - volný čas <p>Rodinný život</p> <ul style="list-style-type: none"> - rodina - rodinné a příbuzenské vztahy - manželství - rodina - místo návratů - rodina - ostrov bezpečí - rodina jako vzor a příklad <p>Domov</p> <ul style="list-style-type: none"> - místo, kde žijeme - obec - obecní zřízení 	<p>B,T,Ú</p> <p>T,PS,ŘR,R</p> <p>T,Ú,R,PÚ,PP,MoS</p> <p>T,Ú,R,PÚ,PP,MoS</p>	<p>OVO: Člověk ve společnosti :1.6,1.8.,1.10</p> <p>PT: Osobnostní rozvoj: 1.1.,1.5. Sociální rozvoj: 2.3. Výchova demokratického občana:2,3</p> <p>OVO: Člověk jako jedinec : 2.2. , 2.3., 2.4.</p> <p>PT: Mediální výchova:1.1.,1.2.,1.3.,2.1.</p> <p>OVO: Člověk ve společnosti: 2.1.,2.2.,2.3.2.4. Stát a právo: 4.5.,4.6.,4.9.,4.10</p> <p>PT: Mediální výchova:1.1,1.2,1.4.1.5. Osobnostní rozvoj:1.2.,1.4. Sociální rozvoj:2.1.,2.2.,2.4. Morální rozvoj:3.1.,3.2.</p> <p>OVO Člověk ve společnosti: 1.6,1.7,1.8,1.9,1.10 Stát a právo: 4.2,4.3,4.4.,4.5.,4.8,4.9,4.10</p> <p>PT:</p>

<ul style="list-style-type: none"> - zorganizuje ve skupině ve spolupráci se spolužáky založení politické strany a navrhne její stanovy - uspořádá ve spolupráci se spolužáky demokratické volby - vysvětlí pojmy : tolerance, intolerance, předsudek, rasismus, xenofobie, diskriminace, antisemitismus - uvědomí si , jak první dojem a negativní zkušenosti mohou poznamenat naše chování - dovede se vcítit do situace diskriminovaného člověka - zjistí pomocí dostupných pramenů a internetu základní informace o vybrané organizaci (OSN, UNICEF, UNESCO, WHO, NATO) a prezentuje je před skupinou - sestaví základní lidská práva - rozpozná na modelovém příkladu znaky diskriminace, rasismu, xenofobie - vyhledá z denního tisku příklady nežádoucího společenského jednání a zdůvodní, proč je toto jednání nežádoucí - vysvětlí pojmy: morálka a mravnost 	<p>Svět kolem nás</p> <ul style="list-style-type: none"> - spolupráce mezi zeměmi Evropy - tolerance k národnostním menšinám - nadnárodní organizace - ochrana obyvatel za mimořádných událostí <p>Lidská práva</p> <ul style="list-style-type: none"> - lidská práva v dokumentech - rovnost a nerovnost - svoboda - morálka a mravnost - -Všeobecná deklarace lidských práv 	<p>T,Ú,MoS,R,ŘR</p>	<p>PT: Osobnostní a sociální výchova: 1.1,1.2,1.5,2.1,2.2,2.4,3.1,3.2 Výchova demokratického občana: 1,2,3,4</p> <p>OVO: 1.2.,1.3.,1.6.,1.7.,1.8.,1.9.,1.10, 2.3.,2.4. 4.1.,4.2,4.3.,5.2.,5.3.,5.4.,5.5.,5.6.</p> <p>PT: Mediální výchova: 1.1.1.4 Osobnostní a sociální výchova: 1.1,1.2,2.1,2.2,2.3,3.1,3.2 Výchova demokratického občana: 1,2,3,4</p> <p>OVO: 1.2.,1.5.,1.6.,1.7.,1.8.,1.9.,1.10., 2.3.,2.4. 4.5,4.8,4.9,4.10.,5.5,5.6.</p> <p>PT: Mediální výchova: 1.1. Osobnostní a sociální výchova: 1.1,2.1,2.2,2.3,2.4,3.1,3.2 Výchova demokratického občana: 1,2,3,4</p>
--	---	---------------------	---

<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí - objasní na příkladu dělbu práce - vysvětlí co znamená specializace v oboru a jak jí dosáhneme - popíše výrobní a nevýrobní odvětví - se spolužáky na příkladech vysvětlí fungování trhu - uvede několik příkladů jak funguje nabídka a poptávka v tržním hospodářství 	<p>Hospodaření</p> <ul style="list-style-type: none"> - ten umí to a ten zas tohle... - přejete si prosím? - nakupujeme... 	<p>T,Ú,PP,MoS,R,ŘR</p>	<p>OVO: 3.1,3.2,3.3,3.5,3.6,3.7,4.1,4.6 Člověk a svět práce: 1,2,3,4</p> <p>PT: Výchova demokratického občana: 1.1. Mediální výchova:1.1.,1.2.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - objasní význam Ústavy ČR jako základního zákona země - objasní základní demokratické principy, rozlišuje demokratické a nedemokratické principy vládnutí - posoudí postavení ČR v rámci EU - uvede jakými formami se mohou občané sdružovat - -uvede názvy a zkratky všech našich „parlamentních“ politických stran, uvede, které z nich tvoří koalici a které opozici - popíše přibližně strukturu Ústavy České republiky - vysvětlí pojmy: azyl, politický azyl, státní občanství - uvede jaká práva jsou v demokratické zemi zaručena spoluobčanům národnostních menšin - u modelových příkladů porušování práva určí, zda spadají pod právo ústavní, občanské, rodinné, pracovní či trestní 	<p>Právní minimum</p> <ul style="list-style-type: none"> - právo je minimum morálky - právo je systém <p>Ústava ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> - moc výkonná - moc zákonodárná - moc soudní - základní práva a svobody - politika - právo v Evropě 	<p>T,Ú,PP,ŘR</p>	<p>OVO: 4.1,4.2,4.3,4.4,4.5,4.6,4.7,4.8,4.9,4.10, 5.1,5.2,5.5</p> <p>PT: Výchova demokratického občana: 1.1,1.2,1.3,1.4, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: 1,2,3 Multikulturní výchova:2,5</p>

<p>jeho vlastnictví</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí funkci právního zástupce a zjistí, kde má nejbližší advokátní kancelář pomocí telefonního seznamu nebo internetu - vysvětlí rozdíl způsobilosti k právním úkonům nezletilých, mladistvých a dospělých - objasní, co je úkolem vězeňské služby <p>vyjmenuje základní orgány právní ochrany</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí na příkladech pojem sankce - popíše postup správních orgánů v případě přestupku - vyřeší podle principů občanského soudního řízení fiktivní nebo reálný spor ve třídě - seřadí ve skupině podle míry závažnosti a nebezpečnosti trestné činy (rvačka, šikana, zneužívání nezletilého, zabití, loupež, vlastizrada, zpronevěra apod.) - rozpozná jaký je rozdíl mezi trestní odpovědností nezletilých a mladistvých - vyhledá na internetu nebo v tisku, jaké procento z trestné činnosti spáchali v loňském roce nezletilý a mladiství 	<p>Právní ochrana</p> <ul style="list-style-type: none"> - orgány právní ochrany a sankce - přestupky a správní řízení - občanské soudní řízení - trestní právo - děti a paragrafy 	<p>T,Ú,R,PÚ,MoS,PP</p>	<p>OVO: 4.1,4.2,4.3,4.4,4.5,4.6,4.7,4.8,4.9,4.10</p> <p>PT: Osobnostní a sociální výchova: 2.1.,2.2,2.3,2.4,3.1,3.2 Výchova demokratického občana: 1,2,3,4 Mediální výchova: 1.1.,1.2,2.1.,2.2</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí čím se zabývá IPS (informační a poradenské středisko pro volbu povolání) - vyjmenuje výhody a nevýhody různých typů středních škol - objasní podle čeho si lidé vybírají povolání - vypíše ve skupinách, kterým oborům se častěji věnují muži a ženy - orientuje se v pracovních nabídkách 	<p>V pracovním poměru</p> <ul style="list-style-type: none"> - správná volba - každé povolání si žádá své - první brigáda, první zaměstnání - v zaměstnání 	<p>T,Ú,R,PÚ,MoS,PP</p>	<p>OVO: 2.1,2.2,2.4,4.5 Člověk a svět práce: 1,2,3,4</p> <p>PT: Osobnostní a sociální výchova: 1.3,1.5,2.1,2.2,2.3,2.4,3.1,3.2 Výchova demokratického občana: 2</p>

